

Nr 40.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående nybyggnader vid det åt veterinärrättningen i Skara anslagna stadshemmanet Brogården m. m.; given Stockholms slott den 1 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att Kungl. Maj:t må för uppförande vid det åt veterinärrättningen i Skara anslagna stadshemmanet Brogården av arrendatorsbostad, foderlada m. m. och stallbyggnad låta förskottsvis av tillgängliga medel utanordna ett belopp av högst 28,350 kronor att framdeles ersättas av inflytande köpeskillingar för tomter, som jämlikt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen försäljas från nämnda egendom, eller av andra veterinärrättningen tillhörande medel, i den mån Kungl. Maj:t, efter verkställd utredning, finner dem kunna för detta ändamål disponeras,

dels ock att de å kartan över stadsplanen för staden Skara med nr 377—385 betecknade tomter må i den ordning och under de villkor, Kungl. Maj:t föreskriver, från omförmälda hemman Brogården försäljas.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 1 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

I skrivelse den 10 september 1913 har styrelsen för veterinärinrättningen i Skara gjort framställning dels om anslag å extra stat för uppförande av vissa byggnader vid det till inrättningen hörande stadshemmanet Brogården i Skara dels ock om rätt att försälja vissa tomtplatser av berörda hemmans ägoområde.

De för uppehållandet av veterinärinrättningen anvisade medel utgöras dels av statsanslag dels ock av särskilda donationer. Genom nådigt brev den 8 maj 1775 uppläts det staten tillhöriga hemmanet Brogården invid Skara till »en lazarettinrättning för sjuka kreatur för bättre befordran och verkställighet av artis veterinariæ fortplantande i riket», varjämte sedermera lämnades anslag för byggnader och inventarier m. m. Genom testamente av professorn Peter Hernqvist, som

avled år 1808, blev inrättningen ägare av Horshaga kvarn, $\frac{3}{8}$ mantal i rusthållet Forsen, åtskilliga tomter, stads- och domkyrkojordar samt skogslotter ävensom ett kapital. Sedermera hava jämväl några andra, smärre donationer tillfallit inrättningen. Fastigheterna äro med undantag av vissa för veterinärinrättningen behöfliga byggnader och lägenheter utarrenderade på olika tider. Av statsmedel utgår till inrättningen ett årligt anslag av 4,400 kronor förutom kostnad för ålderstillägg.

Sedan frågan om höjning i statsanslaget till inrättningen år 1908 varit föremål för riksdagens prövning, gäller nu för inrättningen enligt nådigt brev den 17 juni 1908 en stat, slutande å 11,600 kronor, varav 8,400 kronor till avlöningar och vikariatsersättning, 75 kronor till premier åt lärlingarna, motsvarande avkastningen av för detta ändamål donerat kapital, samt 3,125 kronor till veterinärinrättningens övriga utgifter. Till bestridande av de i staten upptagna utgiftsposter hava utöver statsanslaget beräknats följande inkomster:

arrendavgiften för hemmanet Brogården med tillhörande kvarn och torp, beräknad till	kronor 3,000: —
arrendavgiften för övriga till inrättningen upplåtta fastigheter	» 1,400: —
avkastningen av donerat, till premier avsett kapital...	» 75: —
ränta å inrättningens kapital, 18,550 kronor	» 925: —
avdrag å avlöningar på grund av fri bostad	» 800: —
vinst å rörelsen i veterinärinrättningens smedja	» 1,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 7,200: —

I ovan omnämnda skrivelse den 10 september 1913 har nu veterinärinrättningens styrelse anfört följande.

Stadshemmanet Brogården jämte tillhörande skog och torp hade från år 1775 under en lång följd av år utgjort föreståndarens för veterinärinrättningen boställe, ända till dess år 1885 föreståndaren tillerkänts kontant avlöning och Brogården samtidigt utarrenderats, varefter arrende-medlen anslagits till bestridande av utgifter för veterinärinrättningen.

Såsom i allmänhet vid gamla boställen och utarrenderade egendommar blivit fallet, hade det gått även med stadshemmanet Brogården. Egendomens byggnader hade under tidernas lopp ådömts reparationer, och sådana hade visserligen även utförts. Byggnaderna, som uppförts till större del för över 100 år sedan, hade emellertid allt mer blivit otidsenliga och olämpliga för sitt ändamål. På grund härav hade styrelsen för veterinärinrättningen nödgats år 1900 göra framställning om ett

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 1 saml. 18 häft. (Nr 39—40.) 2

extra statsanslag för avhjälpande av de mest framträdande bristerna vid stadshemmanet Brogårdens med underlydande torps byggnader.

Sedan anslag för, bland annat, detta ändamål anvisats av 1901 års riksdag, hade därmed kunnat uppföras, förutom byggnader vid torpen, ny tidsenlig ladugård för huvudgårdens räkning.

Redan då styrelsen år 1900 gjorde ovanberörda hemställan, hade det emellertid stått klart för styrelsen, att såväl arrendatorns bostad som foderladan, föråldrade och otidsenliga som de voro, inom ej avlägsen tid måste ersättas med nya. Dock hade styrelsen ansett, att därmed en tid framåt borde anstå.

Emellertid hade härefter tillstött förhållanden, vilka ställde byggnadsfrågan för stadshemmanet Brogården i ett helt förändrat läge.

När det gällde för styrelsen att fastslå platsen för den nya ladugårdsbyggnaden, hade nämligen Skara stadsplan utvidgats till att omfatta inom sig stadshemmanet Brogårdens alla hittillsvarande byggnader, belägna nära stadens centrum och å plats med lutning inåt staden. Å ett vid skrivelsen fogat exemplar av Skara stadsplanekarta vore dessa byggnader utmärkta med grön färg. Med hänsyn till olämpligheten i att ett större lantbruks byggnader m. m. kvarläge inom stadsplanlagt område och då alla övriga stadshemmanets byggnader vore i hög grad otidsenliga, otillräckliga och inom ej avlägsen tid i behov av ersättandet med nya, hade styrelsen beslutat att förlägga den nya ladugården utanför stadens planlagda område. Denna byggnad vore å det ingivna exemplaret av stadsplanekartan tecknad med röd färg. Härigenom hade visserligen ladugården kommit att ligga omkring 200 meter från den gamla foderladan, men styrelsen hade ansett sig icke stå till svars med att förlägga den stora nya stenladugården inom stadsplanen och därigenom för lång tid framåt binda stadshemmanets byggnadskomplex vid en härtill från många synpunkter sett högst olämplig plats. Styrelsen hade vid detta sitt besluts fattande dessutom påverkats av det ej oviktiga förhållandet, att området närmast norr om de gamla byggnaderna, beläget inom stadsplanen, genom uthusbyggnadernas förflyttande norr om stadsplanen skulle göras begärligt för försäljning till tomtplatser. Såsom ett önskemål hade ock föresvävat lämpligheten av att i en nära framtid få arrendatorns kreatursbesättning skild från veterinärinrättningens stallar för djur med smittosamma sjukdomar.

Detta skiljande av ladugårdsbyggnaden från de övriga av stadshemmanets byggnader hade medfört och medförde emellertid alltjämt givetvis svårigheter vid brukningen. Dessa svårigheter, ställda vid sidan av det förhållande, att den gamla foderladan vore, förutom vanprydande

för platsen, bristrällig och olämplig, och att arrendatorns bostadslägenhet vore så trång, låg och bristfällig samt därtill i hög grad besvärad av ohyra, att den nye arrendatorn under ett halvt års tid hyrt annan bostad i staden, hade föranlett styrelsen att redan nu hos Kungl. Maj:t göra hemställan om anslag för uppförande av ny arrendatorsbostad och ny foderlada med sädesmagasin och vagnbodar.

Såsom av vid skrivelsen fogade ritningar och kostnadsförslag framginge, föresloge styrelsen uppförandet av en ny arrendatorsbostad, upptagande 5 rum jämte kök, spiskammare, jungfrukammare och nödiga källarrum samt dragande en kostnad av 14,000 kronor. Här kunde göras den invändning, att för en egendom på omkring 130 tunnland öppen jord en något mindre bostadsbyggnad kunde anses tillfyllest. Styrelsen hade emellertid vid sitt förslag härtill utgått från det förhållande, att egendomen vore belägen omedelbart intill en stad med läroverk av olika slag, vadan det borde få anses vara ställt utom tvivel, att vid ny utarrendering stadshemmanet Brogården skulle, om det vore försett med bostad, som bekvämt rymde en familj, betinga en icke oväsentligt högre arrendesumma än eljest, och att sålunda en något högre utgift för nybyggnaden i fråga väl skulle uppvägas av ökningen i arrendeavgiften.

Foderladan föresloges i T-form, lagd intill den år 1904 uppförda ladugården.

Vad åter vidkomme stall för arrendatorns hästar, så borde anmärkas, att dessa hästar hittills inhysts i västra gaveln av veterinärrättningens stora stallbyggnad, skilda från stallet för smittosamma sjukdomar genom en tegelvägg. Med hänsyn till lämpligheten av att hava stall och ladugård i närheten av varandra och för en egendom av ej större areal än Brogården helst i samma byggnad, samt då nuvarande stall för arrendatorns hästar vore väl behöfligt för veterinärrättningen såsom ytterligare ett isoleringsstall för hästar med smittosamma sjukdomar, hade styrelsen ansett sig böra föreslå uppförande av nytt stall för arrendatorns hästar intill västra gaveln av den år 1904 uppförda ladugården. Kostnaden för loge med lador, magasin och vagnbodar samt stallbyggnad vid koladugårdens västra gavel i enlighet med bifogade ritningar uppginge till 13,700 kronor. För ritningar och tillsyn tillkomme ett belopp av 650 kronor, vadan hela byggnadskostnaden skulle uppgå till 28,350 kronor.

Vid förläggandet av nämnda byggnader i närheten av den utanför stadsplanen uppförda ladugården borde emellertid lämpligen dessutom uppföras ett mindre hus inrymmande vedbod och hemlighetshus. Material

härtill ansåge styrelsen i huvudsak kunna fås från gamla foderladan, vilken borde nedrivras, och kostnaden för uppförandet bestridas av medel, som beräknades inflyta från försäljning av ej behövliga delar av den gamla foderladan. Härav föranleddes sålunda ingen direkt utgift.

Arrendatorns nuvarande gamla bostad, belägen mellan instruktionsmedjan och klinikbyggnaden, borde enligt styrelsens mening få kvarstå för att för veterinärrättningens behov användas till snickarverkstad och som förvaringsrum, varjämte en del därav lätt kunde inredas till en för anstalten väl behövlig slaktbod.

Samtidigt som styrelsen framlade dessa förslag till lösning av byggnadsfrågan vid stadshemmanet Brogården, ville styrelsen föreslå, att Kungl. Maj:t behagade uppdraga åt styrelsen att, då så förmånligt kunde ske, försälja såsom tomtplatser från egendomen Brogården de i stadsplanen för Skara stad inlagda delar av egendomen, som å stadsplane-kartan betecknats med nr 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384 och 385, i värde beräknade till omkring 25,000 kronor.

Skulle Kungl. Maj:t besluta i enlighet härmed, ville styrelsen föreslå, att de vid försäljning av dessa tomter inflytande medel måtte inlevereras till statskassan med avdrag dock av 700 kronor för varje tunnland försäld jord, svarande mot jordens brukningsvärde, vilka medel borde av styrelsen i likhet med övriga veterinärrättningens kontanta tillhörigheter göras räntebärande i bank. Räntan därå borde i enlighet med nu gällande arrendekontrakt tillfalla nuvarande arrendatorn samt efter arrendetidens utgång ingå i veterinärrättningens räkenskaper såsom årlig inkomst.

Med stöd av vad sålunda anförts har styrelsen för veterinärrättningen i Skara hemställt, att Kungl. Maj:t måtte åt veterinärrättningen bevilja ett extra statsanslag å 28,350 kronor för uppförande av ny arrendatorsbostad, ny foderlada och stallbyggnad vid stadshemmanet Brogården och samtidigt uppdraga åt styrelsen att under villkor, som härovan omförmälts, försälja de Brogården tillhöriga, å Skara stadsplan under nr 377 till och med 385 upptagna tomtplatser.

Vid skrivelsen voro fogade däri åberopade karta och ritningar jämte byggnadsbeskrivningar och kostnadsförslag ävensom anbud å byggnadernas uppförande för de i kostnadsförslagen upptagna beloppen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län har i utlåtande den 16 oktober 1913 vitsordat behovet av de ifrågasatta nybyggnaderna samt förklarat sig anse den föreslagna flyttningen av byggnaderna väl

motiverad och fördenskull på de av styrelsen anförda skäl tillstyrkt bifall till ansöknings om anslag för uppförande av ny arrendatorsbyggnad, ny stallbyggnad samt ny foderlada med loge, magasin och vagnbodar. Då vidare de av styrelsen till försäljning föreslagna till hemmanet Brogården hörande och å gällande stadsplan för staden Skara med tomt-nummer 377—385 betecknade områdena med fördel syntes kunna fränskiljas hemmanet och försäljas som tomtplatser, tillstyrkte Kungl. Maj:ts befallningshavande vad styrelsen härutinnan föreslagit, varjämte Kungl. Maj:ts befallningshavande, som emellertid icke vore i tillfälle att bedöma, i vad mån det belopp, som föreslagits såsom vederlag åt arrendatorn under dennes arrendetid och sedermera åt veterinärrättningen, kunde anses skäligt, förklarar sig icke hava något att erinra mot det föreslagna sättet för dispositionen av de genom försäljningarna influtna medlen.

I utlåtande den 10 november 1913 har medicinalstyrelsen anført följande. Styrelsen hade låtit genom sin föredragande för veterinärrärenden, medicinalrådet G. Kjerrulf, företaga inspektion av veterinärrättningen i Skara, därvid inspektionsförrättaren haft sig särskilt ålagt att taga kännedom om de lokala förhållanden, som omförmäldes i styrelsens för veterinärrättningen ifrågavarande framställning.

Medicinalstyrelsen ansåge för sin del det hava varit synnerligen välbetänkt, att de genom 1901 års riksdagsbeslut till veterinärrättningens styrelses förfogande ställda medlen blivit disponerade så som skett, därvid medicinalstyrelsen särskilt ville framhålla fördelen av att den för dessa medel uppbyggda nya ladugården blivit förlagd till det inrättningen tillhöriga, utanför Skara stadsplans område belägna hemmanet Brogården, där naturligtvis större möjlighet till rationell ladugårdsdrift förefunnes, än då ladugården varit belägen invid veterinärrättningen inne i staden. Konsekvensen av denna åtgärd syntes emellertid fordra, att även hemmanet Brogårdens övriga invid veterinärrättningen befintliga åbyggnader, såsom stallet och foderladan (den senare belägen omedelbart intill veterinärrättningens stall) ävensom arrendatorsbostaden, flyttades till närheten av den nybyggda ladugården. Detta så mycket mera, som både foderladan och arrendatorsbostaden nu befunne sig i ett mycket förfallet skick. Vad det av arrendatorn nu disponerade, å sydvästra gaveln av inrättningens stall belägna häststallet beträffade, hade veterinärrättningen själv stort behov av detta till utvidgning av sitt nu alltför trånga isoleringsstall.

En dylik förflyttning av de nu vid inrättningen kvarvarande, till

hemmanet Brogården hörande åbyggnader skulle även medföra den fördelen, att de närmast norr om inrättningen men inom stadsplanen belägna delarna av hemmanet Brogården skulle stiga i värde och alltså vid en eventuell försäljning lättare kunna realiseras.

Såsom av inrättningens styrelses framställning framginge, skulle en blivande försäljning av de i stadsplanen intagna, hemmanet Brogården tillhöriga tomterna nr 377—385 antagligen tillföra statsverket omkring 25,000 kronor, varifrån dock skulle till inrättningen avgå ett mindre belopp, nämligen 700 kronor för tunnland räknat — tomternas sammanlagda areal syntes utgöra något över tre tunnland — såsom motsvarande tomternas värde från jordbrukssynpunkt. Vid sådant förhållande skulle de 28,350 kronor, som nu begärdes för nyuppförande av ifrågavarande åbyggnader, till största delen vara att betrakta endast såsom ett statens förskott till inrättningen.

På grund av det anförda ville medicinalstyrelsen tillstyrka bifall till föreliggande framställning.

Överintendentsämbetet har efter granskning av ärendet i de delar, i vilka ämbetet ansåge dess bedömande påkallas, i yttrande den 2 december 1913 förklarat sig icke hava funnit något att erinra. Då de föreliggande kostnadsberäkningarna syntes väl lågt räknade, ville emellertid ämbetet tillstyrka, att, för att den begärda anslagssumman måtte räcka, vederbörande måtte lämnas medgivande att, om sådant bleve erforderligt för berörda ändamåls vinnande, uppföra det tillämnade nya boningshuset av trä och revetera detsamma, helst denna byggnad vore belägen helt nära intill Skara stadsgräns och förty kunde antagas komma att bli av jämförelsevis mindre långt bestånd.

På given anledning har till jordbruksdepartementet insänts utdrag av nu gällande arrendekontrakt angående egendomen Brogården med därunder lydande torpen Grindtorp och Hedenstorpet. Av denna handling inhämtas, att årliga arrendet är 2,700 kronor; att arrendetiden är bestämd till den 14 mars 1923 med rätt för arrendatorn att under viss förutsättning erhålla fem års förlängning i arrendet på oförändrade villkor; att arrendatorn är skyldig avstå från byggnaderna vid huvudgården i den mån nya motsvarande bliva uppförda i närheten av den nya ladugården; att, för den händelse någon del av egendomen, belägen inom stadsplanen men tillagd arrendet, försäljes eller annars under arrendetiden frånges arrendatorn, avdrag å arrendesumman skall göras med 30 kronor för tunnland och år, samt att, i fall egendomen eller någon del därav skulle

komma att disponeras för annat ändamål, arrendatorn är skyldig att avstå därifrån mot åtnjutande av minskning i arrendeavgiften, motsvarande den förlust, som därigenom tillskyndas honom.

Veterinärinrättningens föreståndare har på begäran upplyst, att taxeringsvärdet å Brogården med skogar är 95,000 kronor samt att skogen kan värderas till 15,000 kronor. Jorden närmast staden anses av honom kunna värderas till 700 kronor för tunnland, även ur jordbrukssynpunkt sett, vilket svarade mot omkring 30 kronors arrendevärde.

Med anledning av uppkommen fråga, att möjligen ytterligare något område skulle kunna säljas av Brogårdens mark till täckande av byggnadskostnaderna, har veterinärinrättningens föreståndare meddelat, att de å stadsplanekartan med nr 386—391 betecknade tomterna icke tillhörde veterinärinrättningen utan kemiska stationen i Skara och att visserligen möjligen området nr 392 skulle kunna ifrågakomma till försäljning, men att det vore mindre lämpligt härtill, enär det låge omedelbart intill veterinärinrättningens område och kunde framdeles behövas för utvidgning av sagda inrättning eller för annat allmänt ändamål samt enär genom dess försäljande veterinärinrättningens nuvarande byggnadstomt skulle avskiljas från Brogårdens ägor. Däremot syntes det lättare kunna tänka sig, att ytterligare en rad tomter försålles bakom och norr om tomterna 377—384, ehuruval detta område ännu icke vore intaget i stadsplanen.

Ett införskaffat sammandrag av veterinärinrättningens räkenskaper för år 1913 utvisar såsom tillgång vid årets slut ett belopp av 30,858 kronor 82 öre, varav 30,793 kronor 85 öre utlånat kapital. Från denna tillgång avgår en skuld av 670 kronor, vadan behållningen vid årets slut utgjorde 30,188 kronor 82 öre. I dessa tillgångar upptagas ej värdet å veterinärinrättningens fastigheter. Inkomsterna under året — fränsett ett belopp av 5,723 kronor 85 öre utgörande influtna expropriationsmedel för järnvägsspår och kraftledning men med tillägg av statsmedel å 1,400 kronor till ålderstillägg — uppgingo till 15,027 kronor 10 öre och utgifterna till 15,053 kronor 85 öre.

Statskontoret, vars yttrande i ämnet jämväl infordrats, har i utlåtande den 30 mars 1914 framhållit, att i förevarande framställning avsåges, att det begärda byggnadsanslaget, 28,350 kronor, skulle återgäldas i den mån de ifrågasatta tomtförsäljningarna inbragte medel utöver det belopp, som styrelsen ansett utgöra dessa tomters brukningsvärde eller 700 kronor per tunnland. Om arealen, såsom medicinalstyrelsen beräknat, utgjorde något över tre tunnland, skulle tomternas brukningsvärde alltså utgöra något över 2,100 kronor.

Då den föreslagna tomtförsäljningen beräknats inbringa omkring 25,000 kronor, skulle alltså för byggnaderna erfordras 5 à 6,000 kronor därutöver. Vid sådant förhållande och då det syntes böra utredas, huruvida icke av veterinärrättningens egna medel någon del skulle kunna tagas i anspråk för det ifrågavarande byggnadsföretaget, ville det förefalla statskontoret, som om åt det begärda statsanslaget skulle kunna givas formen av ett förskott, till vars ersättande i första hand borde användas inflytande tomtförsäljningsmedel och andra inrättningen tillhörande medel i den mån verkställd utredning visade dem kunna för ändamålet disponeras, varefter möjligen återstående belopp borde hos riksdagen anmälas till ersättande.

*Departements-
chefen.*

Vad som i detta ärende anförts synes mig innebära övertygande skäl för att vid stadshemmanet Brogården nu böra å den av veterinärrättningens styrelse föreslagna plats uppföras ny arrendatorsbostad samt övriga av styrelsen uppgivna byggnader. Såväl för skötseln av nämnda jordbruksegendom som för att skilja de byggnader och utrymmen, som äro upplåtna åt arrendatorn, från veterinärrättningens egen institution synes en sådan åtgärd vara fördelaktig och böra vidtagas. Tillfället därtill synes nu vara särdeles lämpligt, enär de befintliga motsvarande byggnaderna nu äro så föråldrade och otidsenliga, att de ej längre kunna med fördel användas för sina nuvarande ändamål.

Kostnaden för bostadsbyggnaden, 14,000 kronor, synes mig visserligen vara ganska hög, om byggnaden skulle anses motsvara endast en vanlig manbyggnad å en jordbruksegendom av samma storlek som Brogården, men i betraktande av vad veterinärrättningens styrelse anført om den ökning i egendomens arrendevärde, som genom uppförandet av en större bostadsbyggnad antagligen skulle uppkomma till följd av egendomens närbelägenhet intill staden Skara, anser jag mig icke böra göra någon erinran mot förslaget i denna del. Denna närbelägenhet gör nämligen, att bostaden i viss mån kan likställas med bostadsvåning inom staden, för vilken särskild hyra erhålles. Detta skulle här ske genom framtida ökning i arrendeinkomsten av Brogården och de på byggnaden nedlagda extra kostnaderna skulle antagligen därigenom komma att fullt förränta sig. Den av överintendentensämbetet ifrågasatta befogenhet för inrättningens styrelse att, om så visar sig erforderligt för att byggnadskostnaden må kunna begränsas till det beräknade beloppet, uppföra boningshuset av trä och revetera detsamma, synes böra medgivas. Jag vill emellertid erinra, att anbud bilagts å byggnadens utförande enligt företedda ritningar jämte beskrivning för kostnadsförslagets summa.

Mot de beräknade kostnaderna för övriga nybyggnader, 13,700 kronor, varå anbud jämväl föreligger, har jag icke någon erinran, liksom ej heller mot den till 650 kronor upptagna posten för ritningar och tillsyn. Byggnadskostnaden i sin helhet synes mig alltså bära i enlighet med styrelsens förslag beräknas till 28,350 kronor.

I avseende å sättet för beredande av medel härtill har föreslagits av styrelsen, att särskilt anslag skulle beviljas samt att i stället de köpeskillingar, som komme att inflyta vid försäljning av tomterna 377—385, skulle framdeles inflyta direkt till statsverket. Den sålunda ifrågasatta tomtförsäljningen får jag för min del tillstyrka. Då emellertid, såsom nyss framhållits, den framtida arrendeinkomsten av egendomen kan antagas bliva ökad genom ifrågavarande nybyggnader, synes mig tillräcklig anledning icke föreligga att av den blivande köpeskillingen undantaga något belopp för veterinärinrättningen såsom gottgörelse för egendomens minskade jordbruksvärde. För övrigt anser jag det icke vara lämpligt, att särskilt byggnadsanslag anvisas, utan bör enligt min mening saken hellre ordnas på det sätt, statskontoret föreslagit. För en sådan anordning talar isynnerhet, dels att det icke torde vara omöjligt, att det vid närmare undersökning befinnes lämpligt att från hemmanet Brogården försälja ytterligare något område till tomter, exempelvis det bakom de nu till försäljning ifrågasatta tomterna liggande område, som veterinärinrättningens föreståndare omförmält, och dels att det även torde bära efter verkställd utredning tagas i övervägande, huruvida icke de till inrättningens kassa influtna expropriationsmedel ävensom möjligen även andra dess tillgångar kunna disponeras för ändamålet. Jag vill erinra, att vid den nu gällande statens fastställande inrättningens kapital upptogs i beräkningen blott med ett belopp av 18,550 kronor. Ifall man bortser från en inom linjen förd osäker fordran å 6,434 kronor 53 öre, hava emellertid enligt uppgifter i statsrevisorernas berättelser samt av föreståndaren för veterinärinrättningen dennas tillgångar vid slutet av nedannämnda år överstigit skulderna med följande belopp, som alltså utgjort dess kapitalbehållning:

1909	kronor	22,414: 71
1910	»	23,601: 45
1911	»	24,065: 58
1912	»	24,491: 72
1913	»	31,123: 85.

Det anslag, som nu behöver anvisas, bör sålunda enligt min mening erhålla karaktären av ett förskott till framtida ersättande av

dylika tomtförsäljningsmedel eller andra nyss angivna medel. Riksdagens medgivande torde nu böra utverkas dels till medlens förskotterande och dels till försäljning av de nu därtill av styrelsen föreslagna tomterna, varemot frågan om eventuell ytterligare tomtförsäljning först framdeles torde behöva underställas riksdagen. Prövningen i vad mån veterinärinrättningens tillgångar i övrigt kunna och böra användas till byggnadskostnadernas bestridande torde böra förklaras tillkomma Kungl. Maj:t.

Ordnandet under återstoden av den nu löpande arrendeperioden av förhållandet till arrendatorn med anledning av tomtförsäljningarna torde i anslutning till bestämmelserna i ovan nämnda kontrakt kunna äga rum utan riksdagens medverkan.

Jag får alltså nu hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

dels att Kungl. Maj:t må för uppförande vid det åt veterinärinrättningen i Skara anslagna stadshemmanet Brogården av arrendatorsbostad, foderlada m. m. och stallbyggnad låta förskottsvis av tillgängliga medel utanordna ett belopp av högst 28,350 kronor att framdeles ersättas av inflytande köpeskillingar för tomter, som jämlikt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen försäljas från nämnda egendom, eller av andra veterinärinrättningen tillhörande medel, i den mån Kungl. Maj:t, efter verkställd utredning, finner dem kunna för detta ändamål disponeras,

dels ock att de å kartan över stadsplanen för staden Skara med nr 377—385 betecknade tomter må i den ordning och under de villkor, Kungl. Maj:t föreskriver, från omförmälda hemman Brogården försäljas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga... till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.